

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๕๕/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๘/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง หรือไม่

ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๑ (นายศักดิ์ ฌรงค์ หรือนายศักดิ์พินิจ ฌรงค์ชาติโสภณ) และจำเลยที่ ๖ (นางอัญชติ ฌรงค์ หรือนางอัญชติสรณ์ ฌรงค์ชาติโสภณ) ในคดีหมายเลขดำที่ อ. ๑๗๔๑/๒๕๕๔ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องจำเลยที่ ๑ กับพวกรวม ๑๕ คน เป็นจำเลย ต่อศาลอาญา ตามคำฟ้อง ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ ฐานความผิดเป็นพนักงานมีหน้าที่จัดการทรัพย์สินใช้อำนาจในหน้าที่โดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่องค์กร เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นอันเนื่องด้วย กิจการนั้น และปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงาน ในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๑ อันทำให้ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐตั้งกักตรวจการคลังได้รับความเสียหาย

- ๒ -

ก่อนวันนัดไต่สวนมูลฟ้อง จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๖ ยื่นคำร้องต่อศาลอาญาเพื่อขอให้ส่งคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสองเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๘/๑ ซึ่งบัญญัติให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีชี้ครายงานและสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณา เป็นการผลักภาระการพิสูจน์ให้จำเลยต้องพิสูจน์ว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดจริงชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง เนื่องจากในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด เป็นการสอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่บัญญัติให้โจทก์มีภาระพิสูจน์ให้รับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัย

ศาลอาญามีคำสั่งให้ส่งคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสองมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ตามคำร้องมีประเด็นโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๘/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง หรือไม่ ซึ่งศาลอาญาจะต้องใช้บทบัญญัติดังกล่าวบังคับแก่คดี แม้ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๔ ว่า “ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ยกเว้นร่างมาตรา ๖๔ ที่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญเป็นอันตกไป” ก็ตาม แต่คำวินิจฉัยดังกล่าวไม่ได้มีการวินิจฉัยเป็นการเฉพาะว่าความในมาตรา ๕๘/๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง และการที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นตามคำร้องนี้ย่อมเป็นการอำนวยความสะดวกหรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเป็นการเฉพาะเรื่องเฉพาะราย ถือได้ว่าเป็นกรณีที่ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้มาก่อน กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๑๓) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้แย้งว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง นั้น เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสอง หรือไม่

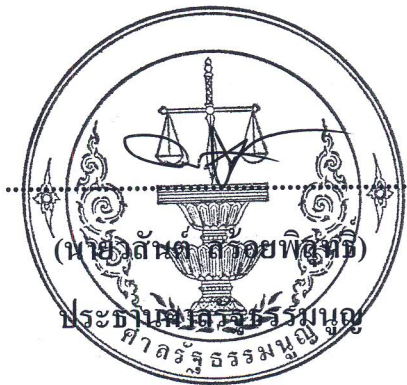
พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง บัญญัติว่า ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด บทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีเจตนารมณ์มุ่งคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิด ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกอบกับเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๒ บัญญัติให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลใช้บังคับต่อไป และดำเนินการปรับปรุงให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กรณีจึงต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา ๘๘/๑ ขึ้นใหม่ ซึ่งวรรคหนึ่งบัญญัติว่า กรณีที่มีการฟ้องผู้ถูกกล่าวหาเป็นคดีอาญาต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดี ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดียื่นรายงานและสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณา และอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นควร วรรคสอง บัญญัติว่า ในการดำเนินคดีตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาไปโดยใช้ระบบไต่สวน ทั้งนี้ตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และวรรคสามบัญญัติว่า ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหารด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลทหารสูงสุดกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- ๔ -

เมื่อพิจารณาเนื้อความและเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าวแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๘/๑ ไม่ได้เป็นบทบังคับให้ศาลที่พิจารณาคดีต้องรับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเป็นยุติตามที่ปรากฏในรายงานและสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่เพียงประการเดียว หากแต่เป็นเพียงกระบวนการพิจารณาของศาลที่กำหนดให้ศาลต้องยึดรายงานและสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณาเท่านั้น และบทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่เป็นข้อสันนิษฐานตามกฎหมายที่มีผลเป็นการสันนิษฐานความผิดของจำเลยแต่อย่างใด อีกทั้งไม่ได้เป็นการผลักภาระการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ให้ตกแก่จำเลย คำโต้แย้งของจำเลยทั้งสอง จึงไม่มีมูลที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง กรณีจึงไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสอง และไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคำร้อง

- ๕ -

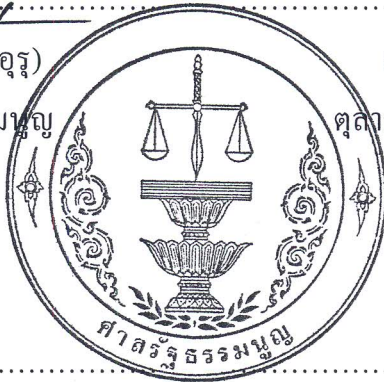
(คำสั่งที่ ๕๕/๒๕๕๕)

(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเจริญ อินทजार)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอกอุรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัย ชลวร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนุรักษ์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ